

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu w r. 1929 i współudział Związku Miast
Polskich

Źródło:

Przegląd Tygodniowy Rok 1 1928 numer 2, strony 18-20

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt. „Digitalizacja i udostępnianie
online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39« H. Maciejewskiej”
(SONB/SP/550684/2022)

Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu w r. 1929 i współudział Związku Miast Polskich

Zadaniem zainicjowanej przez prezydenta miasta Poznania a urządzonej staraniem i siłami całego narodu, z Rządem jako opiekunem i równocześnie największym wystawcą na czele, pierwszej w Polsce Powszechnej Wystawy Krajowej, mającej odbyć się w Poznaniu w r. 1929, będzie przedstawienie całokształtu dorobku kulturalnego i gospodarczego pierwszego dziesięciolecia naszego odrodzonego bytu państwowego. Powszechna Wystawa Krajowa, przedstawiając przegląd pracy całego narodu, wykaże niezbieżność prawa nasze do stanowiska mocarstwowego i jednocześnie będzie dowodem tego, że Polska tworzy kulturalnie, gospodarczo i politycznie jedną, nierozzerwalną całość.

Protęktorat nad Wystawą objął Pan Prezydent Rzeczypospolitej, który cel Wystawy określił temi słowami: „Powszechna Wystawa Krajowa nie tylko powinna dać pełny obraz dzisiejszej twórczości całego narodu ale i podnieść do tem większego jej rozwoju na przyszłość”. Nieocenione będą korzyści, jakie udała Wystawa przynieść gospodarce narodowej. Przeświadczenie w tym względzie czerpiemy z bogatego doświadczenia zagranicy — że wskazyjemy tylko na Niemcy i Francję — gdzie wielkie wystawy, urządzone nieraz ogromnym nakładem sił i pieniędzy, stały się pionierami postępu; stwierdzonem zostało, że po wielkich wystawach wzrasta się konsumpcja wewnętrzna i eksport.

W Powszechnej Wystawie Krajowej, jako zbiorowem dziele zjednoczonych ziem polskich, obejmującem swą organizacją całą Polskę, nie może braknąć — czy to pomiędzy wystawcami, czy też między instytucjami popierającymi wystawę materialnie — miast polskich. Miasta większe i mniejsze, zasobne i uboższe — wszystkie mają coś godnego do pokazania i dlatego powinny dorzucić swój czyn i grosz do zbiorowego pokazu sił całego narodu.

Znalazły też cel i doniosłość Wystawy całkowite zrozumienie na IX-ym Zjeździe Miast Polskich, odbytym w Poznaniu w październiku 1927 r. Wyraziło się to w jednomyślnem przyjęciu wniosku o poparciu Wystawy. Wniosek ten brzmi:

„Walne Zebranie wzywa miasta w Państwie Polskiem do czynnego materialnego poparcia Powszechnej Wystawy Krajowej, która odbędzie się w Poznaniu w roku 1929”.

Zarząd Związku Miast Polskich zajął się już sprawą wykonania powyższej rezolucji przez ogół miast, przez czynne poparcie Wystawy. W piśmie okólnem Zarządu Związku do wszystkich miast związkowych wyjaśnione i zaproponowane zostały formy poparcia udziału miast w Powszechnej Wystawie.

Wyjaśnionem zostało, iż poparcie to winno okazać się w formie dwojakiej:

- a) jako pomoc materialna okazana Wystawie,
- b) jako czynny udział miast w Wystawie.

W pierwszym wypadku zamierzenia Wystawy należy poprzeć drogą pewnej formy świadczeń na jej rzecz, przez wyznaczenie w budżecie administracyjnym pewnej określonej sumy na poparcie Wystawy.

Biorąc pod uwagę deklaracje w tej sprawie złożone przez zarządy miast poszczególnych, oraz siłę budżetową miast, wysokość preliminowanej przez miasta na cele Wystawy sumy, winna wyrażać się w stosunku 1% do budżetu administracyjnego miasta. Pozycja ta winna znaleźć uwzględnienie w obecnie układanych budżetach miast na rok 1928/29. *).

Skoro w Wystawie miasta mają pokazać czem były i w jakim stanie zastał je renesans Państwa Polskiego, a do czego doszły po dziesięciu latach wytrwałej pracy, to udział ten — jak proponuje Zarząd Związku Miast Polskich — winien wyrazić się w formach następujących:

1) Miasta mające pewne cechy indywidualne pod względem historyczno-kulturalnym, gospodarczym, przemysłowym, zajęłyby w centralnym pawilonie miast, miejsca indywidualne, tworząc własne kioski - stoiska; pozostałe miasta, posiadające wspólne cechy, tworzyłyby grupy, charakteryzujące ich działalność i dorobek.

Do grupy miast wystawiających indywidualnie należy zaliczyć wszystkie miasta z ludnością ponad 100.000 mieszkańców, oraz te o niższej liczbie mieszkańców, które posiadają swoiste cechy charakterystyczne pod względem tradycyjno - historycznym, gospodarczym, przemysłowym.

Celem uzgodnienia i skoordynowania pracy przy organizowaniu Wystawy, Zarząd Związku zwrócił się z prośbą do zarządów miast o charakterze indywidualnym o składanie deklaracji udziału w Wystawie wraz z zarysem jakiego rodzaju będzie ten udział, czyli jakie eksponaty zamierza miasto wystawić (modele, fotografie, wykresy i t. p.), prosząc jednocześnie o nadesłanie swych uwag i opinii co do projektu organizacji Wystawy miast. Gdy zebrany zostanie materiał, wtedy Zarząd Związku zainicjuje szereg konferencji przedstawicieli miast wystawiających indywidualnie. Konferencje te odbywać się będą łącznie z Komisją Wystawy, wybraną z pomiędzy członków Zarządu Związku Miast Polskich. Dadzą one możność uzgodnienia projektów oraz wypracowania konstrukcyjnego planu działania, obejmującego całokształt Wystawy. Wykonaniem tego ostatecznie uzgodnionego planu udziału w Wystawie Miast Polskich zajmie się Komisja Wystawy w porozumieniu z Dyrekcją Wystawy.

2) Pozostają miasta, których nie będzie można wliczyć do grupy pierwszej — miast wystawiających indywidualnie. Miast tych jednak nie może zabraknąć w ogólnym przeglądzie dziesięcioletniego dorobku kraju. Dlatego winny one wziąć udział grupowy, wystawiając swe eksponaty w odpowiednich działach, jak np. drogowym, rozbudowy, sanitarnym.

Ponieważ w Wystawie zadeklarował swój udział Rząd i samorządy powiatowe, przeto proponujemy, by miasta wystawiające grupowo, wystawiały łącznie z Rządem i samorządem terytorjalnym w odpowiednich wspólnych działach, dających obraz jednolitej pracy wspomnianych wyżej czynników. Tym sposobem w dziale n. p. rozbudowy, miasta wystawiałyby swe prace łącznie i równoległe z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych — Generalną Dy-

*) O preliminowaniu odnośnej kwoty na Wystawę i jej wysokości należy zawiadomić jednocześnie Prezydium m. Poznania — Dyrekcję Wystawy, oraz biuro Związku Miast Polskich w Warszawie.

rekcją Służby Zdrowia — eksponaty te umieszczoneby zostały w pawilonie rządowym. Przy grupowym wystawianiu należałoby uwidocznic w jakim stanie były miasta w chwili renesansu Państwa i jaki jest realny dorobek w ciągu lat dziesięciu, wykazać to mogą przez odpowiednie statystyki, tablice porównawcze, modele i t. d.

Miasta, które wystawiać będą w działach łącznie z odpowiedniami Ministerstwami oraz samorządem powiatowym, proszone są również o nadsyłanie deklaracji co do udziału w Wystawie, oraz swych uwag i opinij, wreszcie o określanie rodzaju eksponatów, któreby chciały wystawić. Materiał, tą drogą zebrany, rozważony będzie na konferencjach wspólnych Komisji Wystawy z przedstawicielami Rządu i samorządu terytorjalnego, co da możność uzgodnienia projektów, opracowania jasnego i przejrzystego planu, który łącząc w działy prace Rządu i samorządów, wykazywałby jasno prace grup odrębnych, dając równolegle obraz czem były miasta przed laty dziesięciu a jaki jest ich obecny dorobek na różnych polach działania.

Tak uzgodniona akcja da dopiero podstawy do ostatecznego zorganizowania udziału miast w Wystawie.

Przedstawiając dotychczasowy stan rzeczy, poglądy swoje i zamierzenia, Zarząd Związku zwrócił się w konkluzji do zarządów miast z apelem i prośbą:

1) by wypełniły uchwałę IX-go Walnego Zebrania przedstawicieli miast, o poparciu Wystawy, przez wstawienie pewnej sumy na poparcie Wystawy do budżetu administracyjnego na rok 1928/29,

2) o wypowiedzenie swych uwag i opinij co do projektowanego podziału na miasta wystawiające indywidualnie i grupowo łącznie z Rządem i samorządem terytorjalnym,

3) o przysyłanie do dnia 15 stycznia 1928 r. swych deklaracji udziału w Wystawie wraz z zarysem ogólnym tego udziału, a więc jakiego rodzaju eksponaty miasto ma zamiar wystawić, jaka będzie ich ilość i konstrukcja (np. fotografie, modele, tablice).

Jednocześnie nadmienionem zostało, iż kosztu przewozu eksponatów i urządzania Wystawy obciążać będą wszystkie miasta wystawiające, niezależnie od zadeklarowanej sumy na poparcie Wystawy. Po ostatecznem ustaleniu ilości, jakości eksponatów i powierzchni jaką one zajmą, kosztu obliczone będą przez Komisję Wystawy łącznie z Dyrekcją Wystawy i następnie rozdzielone proporcjonalnie na miasta wystawiające.

Kronika. Z życia miast

Kultura i sztuka.

Czytelnictwo miejskie.

Już w ubiegłym zeszycie informowaliśmy o zamierzeniu przejścia przez Zarząd m. st. Warszawy gmachu i majątku ruchomego Biblioteki Publicznej, im. Kierbedziów, poczynawszy od dn. 1 lutego b. r. Obecnie możemy podzielić się z czytelnikami nowymi szczegółami.

Na przyszłość Biblioteka stanowić ma jednostkę autonomiczną, rządzącą